

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

ΘΕΜΑ Α

A1.

Ο συγγραφέας αναφέρεται στη σημασία της λογοτεχνικής ανάγνωσης. Αρχικά διαπιστώνει ότι με το διάβασμα αξιοποιούσε ποιοτικά τον ελεύθερο χρόνο του και του δινόταν η ευκαιρία να απομονωθεί εσωτερικά. Μεγαλώνοντας συνεχίζει να διαβάζει βιβλία, γιατί του δίνουν τη δυνατότητα να καλλιεργήσει την σκέψη του και να αναπτύξει τη φαντασία του και του παρέχουν την αίσθηση της ελευθερίας. Παράλληλα, καλλιεργείται συναισθηματικά, κοινωνικοποιείται μέσα από τον ιδιόμορφο διάλογο του με τους συγγραφείς και ψυχαγωγείται.

B= 15 Μονάδες

ΘΕΜΑ Β

B1.

α. Λάθος, 1^η παράγραφος: «Η προσωπική ανάγνωση ... εξωτερικά.»

β. Λάθος, 3^η παράγραφος: «Για εμένα ... πιο αδέσμευτο.» 5^η παράγραφος: «Οι ώρες ... χωροχρόνος»

γ. Λάθος, 2^η παράγραφος: «Σε έχω γράψει ... φίλους.»

δ. Λάθος, 3^η παράγραφος: «Μέσα στην Ιστορία ... γράφουν.»

ε. Σωστό, 1^ο κείμενο, 7^η παράγραφος (τελευταία): «Και να η θαυματουργή ... κουράγιο.»
2^ο κείμενο, 5^η παράγραφος (τελευταία): «Αυτή η θνητότητα ... γράφειν .»

B= 10 Μονάδες

B2.

α. Ο συγγραφέας του **κειμένου 1** ευαισθητοποιεί τους αναγνώστες του για την αξία της λογοτεχνικής ανάγνωσης με διάφορα μέσα .

Αρχικά στηρίζεται σε **σημεία στίξης**:

Εισαγωγικά: «ανέβασα πυρετό» που καθιστούν τον λόγο μεταφορικό και εξασφαλίζουν την έμφαση τη ζωντάνια την παραστατικότητα στο κείμενο, εγείροντας συναισθηματικά τον αναγνώστη. **ή** « Ανθρώπινο κτήνος» όπου δίνεται έμφαση στο σημαντικό έργο του Ε. Ζολά.

Θαυμαστικό: τι ειρωνεία! =που εξασφαλίζει την έμφαση, τη ζωντάνια, την προσέλκυση της προσοχής του δέκτη.

Παράλληλα χρησιμοποιεί **σχήματα λόγου**:

Προσωποποίηση: «έρχονται τα κείμενα» όπου αποδίδεται ανθρώπινη ιδιότητα στα κείμενα και ενισχύεται το συναισθηματικό δέσιμο του αναγνώστη με αυτά.

Μεταφορά: « θαυματουργική ίαση της λογοτεχνίας » όπου τονίζεται εμφαντικά ο ψυχολυτρωτικός ρόλος της λογοτεχνίας, προσελκύοντας την προσοχή και το ενδιαφέρον του δέκτη.

B= 08 Μονάδες

β. Το ερώτημα θέτει τον προβληματισμό του συγγραφέα τον οποίο θέλει να συμμεριστεί με τον δέκτη, διεγείροντας ενδιαφέρον του και ανοίγοντας έναν διάλογο μαζί του. Τον βοηθά να εστιάσει στο κεντρικό θέμα του κειμένου, τον ουσιαστικό σκοπό του « γράφειν». Επίσης η ρητορική ερώτηση λειτουργεί συνεκτικά σε σχέση με την επόμενη παράγραφο, στην οποία δίνεται η απάντησή της.

B= 07 Μονάδες

β3. Ο άνθρωπος έχει ως στόχο ζωής να κερδίσει τη μάχη του με τον χρόνο, αφήνοντας το προσωπικό του στίγμα και αποτύπωμα στην οικογένειά του στην εργασία του αλλά και στην ιστορία ολόκληρης της ανθρωπότητας μέσα από τις πράξεις, τα επιτεύγματα, τις κατακτήσεις τους. Ο ίδιος κάποια στιγμή αναπόφευκτα θα φύγει από τη ζωή, όμως θα αφήσει πίσω του τα όσα προσέφερε στους αγαπημένους του, το πώς λειτούργησε ως επαγγελματίας, ως ήρωας - αγωνιστής, ως πνευματικός άνθρωπος, ως συγγραφέας.

B= 07 Μονάδες

Γ Το συγκεκριμένο ποίημα αποτελεί ένα « **ποίημα για την ποίηση**» το οποίο έχει ως βασικό θέμα, τον ρόλο της ποίησης ως μέσο έκφρασης, των βιωμάτων, των εμπειριών, των οραμάτων, των αγωνιών, των στόχων και των συναισθημάτων των ανθρώπων. Αρχικά οι ποιητής χρησιμοποιώντας το β! ενικό πρόσωπο, «αναρωτιέσαι» «αντικρίζεις» ανοίγει έναν διάλογο με τον αναγνώστη απευθυνόμενος σε αυτόν και του δίνει το έναυσμα για σκέψη και προβληματισμό. Παράλληλα η επανάληψη της λέξης «πράγματα» αποτελεί στοιχείο συνοχής και μεταφράζεται πολυεπίπεδα συσχετιζόμενη με όσα ζει ονειρεύεται και αγωνίζεται ο άνθρωπος. Τέλος, ο πολλαπλός ρόλος της ποίησης αναλύεται μέσα από τις ιδιότητες που αποδίδονται στα πράγματα με τη βοήθεια των μεταφορικών εκφράσεων αλλά και των αναφορικών προτάσεων που περιγράφουν παραστατικά τη λειτουργία τους και τις ιδιότητές τους «πράγματα που σάπισαν», «που τα φοβήθηκαν» «που σου έτυχαν».

Η σχέση μου με την ποίηση αναπτύχθηκε κυρίως τη φετινή χρονιά μέσα από το μάθημα της λογοτεχνίας. Στην αρχή λειτούργησα διστακτικά απέναντί της και μου ήταν δύσκολο να «αποκρυπτογραφήσω» τα μηνύματα των ποιημάτων. Σιγά - σιγά όμως μιλήθηκα στον κόσμο τους και άρχισα να εξοικειώνομαι με το περιεχόμενό τους. Μπορώ πλέον να πω ότι διαβάζω με ευχαρίστηση ποίηση, έχω ξεχωρίσει ορισμένους δημιουργούς που τους θαυμάζω ιδιαίτερα και πλέον απολαμβάνω την ανάγνωση των έργων τους. Θεωρώ λοιπόν

τη ποίηση ένα αρκετά ουσιαστικό κομμάτι της ζωής μου που μου προσφέρει ,ηρεμία ,χαλάρωση ,ψυχική ανάταση και ευφορία.

B=15 Μονάδες

ΘΕΜΑ Δ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο σε ιστοσελίδα του σχολείου.

Ρηματικά πρόσωπα: α' ρηματικό πρόσωπο ενικού και πληθυντικού, γ' ρηματικό πρόσωπο ενικού και πληθυντικού.

Ύφος: οικείο, απλό αλλά και επίσημο

Τίτλος

Αποφώνηση: στη δεξιά πλευρά γραπού αφήνοντας μία σειρά κενό :

Ο / Η αρθρογράφος

Βιβλίο και ελεύθερος χρόνος

Πρόλογος: Με αφορμή τα κείμενα των κ.κ. Γρηγοριάδη και Τσιρόπουλου για τη σημασία της ανάγνωσης λογοτεχνικών βιβλίων, γίνεται αντιληπτό ότι το βιβλίο αποτελεί πνευματικό αγαθό με διαχρονική παρουσία στην ζωή του ανθρώπου. Σήμερα όμως, παρά τη μεγάλη του προσφορά δεν έχει την ανάλογη απήχηση στο κοινό και ιδιαίτερο στους νέους. Στο παρακάτω άρθρο θα ήθελα να καταθέσω τη σχέση μου με το βιβλίο καθώς και το ρόλο του στην αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου μου.

Κύριο Μέρος:

Α' Ζητούμενο: Σχέση μαθητή με την ανάγνωση βιβλίων.

Ο μαθητής καλείται να **περιγράψει τη σχέση του με το βιβλίο** (πόσο συχνά διαβάζει βιβλία τι είδους είναι αυτά ,πόσο χρόνο αφιερώνει την ημέρα για την ενασχόλησή του με την ανάγνωση).

Στη συνέχεια μπορεί να καταγράψει τους **παράγοντες που περιορίζουν ή ενισχύουν την ανάγνωσή του.**

Παράγοντες που περιορίζουν την ανάγνωση (ο μαθητής επιλέγει ορισμένους από αυτούς που λειτουργούν αντίστοιχα στη ζωή του)

1. Η οικογένεια. Δε δίνει πρότυπα για μίμηση. Οι γονείς, συνήθως, δε διαβάζουν και, επομένως, δεν αποτελούν παράδειγμα για τα παιδιά τους.

2. Το εκπαιδευτικό μας σύστημα.

- Ο χρησιμοθηρικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης, ο τρόπος μετάδοσης των γνώσεων, που είναι απομνημονευτικός και μηχανιστικός, καθώς και ο περιττός φόρτος εργασιών στο σπίτι, δημιουργούν αποστροφή από το βιβλίο.

- Επίσης η όχι ορθή διδασκαλία της λογοτεχνίας στα σχολεία.

- Ακόμα το ύφος ορισμένων σχολικών βιβλίων είναι απαράδεκτο.

3. Η τεχνολογία που μπήκε στη ζωή μας. Η τηλεόραση ανταγωνίζεται το βιβλίο και τελικά επικρατεί, γιατί συναρπάζει, με τον ήχο και την εικόνα της. Επίσης το βίντεο, ο κινηματογράφος, καθώς και τα άλλα μέσα

4. Οι τρόποι ψυχαγωγίας. Καφετερίες, ντισκοτέκ και ηλεκτρονικά παιχνίδια συγκεντρώνουν τις προτιμήσεις των νέων.

5. Η έλλειψη δανειστικών βιβλιοθηκών, ιδίως στην επαρχία.

6. Δεν προβάλλονται τα βιβλία από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

7. Η φύση του Νεοέλληνα. Προτιμά να «έχει» και όχι να «είναι». Δέσμιος της καταναλωτικής του μανίας δεν έχει ελεύθερο χρόνο, αλλά ούτε και διάθεση για μελέτη.

8. Η έλλειψη πνευματικών ανησυχιών. Στην εποχή μας όλο και περισσότερο περιορίζονται και υποβαθμίζονται τα πνευματικά ενδιαφέροντα. Προτεραιότητα έχει το όραμα της υλικής ευδαιμονίας.

Παράγοντες που ενισχύουν την ανάγνωση (ο μαθητής επιλέγει ορισμένους από αυτούς που λειτουργούν αντίστοιχα στη ζωή του)

1. Η προσωπική συνειδητοποίηση του ατόμου της αξίας του ως σημαντική επαφή γνώσεων, ιδεών, γλωσσικής καλλιέργειας, διεύρυνσης του τρόπου σκέψης του ατόμου.

2. Η αναγνώριση της αξίας τους ως μέσο προώθησης του πολιτισμού ενός λαού.

3. Η προβολή υγιών αναγνωστικών προτύπων από τους φορείς κοινωνικοποίησης

4. Η επαφή με δημοτικές και ψηφιακές βιβλιοθήκες.

5. Η ενίσχυση στη Γ Λυκείου του μαθήματος της λογοτεχνίας που συνεξετάζεται με την έκθεση

6. Η κινηματογραφική μεταφορά βιβλίων στην τηλεόραση ή οι διαφημίσεις βιβλίων από τα Μ.Μ.Ε.

7. Η παρότρυνση για ανάγνωση από τους εκπαιδευτικούς και γενικότερα από όσους αποτελούν πρότυπα για τα παιδιά. (για παράδειγμα οι πνευματικοί άνθρωποι).

8. Ο περιορισμός της υλιστικής και καταναλωτικής αντίληψης και η **στροφή στη γνήσια ψυχαγωγία** μέρος της οποίας αποτελεί και η ανάγνωση βιβλίων.

Β' Ζητούμενο: Ο ρόλος της ανάγνωσης στη γενικότερη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου.

Είναι γεγονός ότι η ανάγνωση βιβλίων βοηθά το νέο να αξιοποιήσει ορθά τον ελεύθερο χρόνο του, καθώς ο ρόλος του είναι κατεξοχήν τόσο παιδαγωγικός όσο και ψυχαγωγικός. Επομένως, είναι ανάγκη να τονιστεί η **ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ** στους ακόλουθους τομείς:

1. Στον πνευματικό τομέα.

- Προάγει το πνεύμα, οξύνει την κρίση, αναπτύσσει τη φαντασία.

- Διδάσκει, ενημερώνει, καλλιεργεί την ελεύθερη σκέψη.

- Απαλλάσσει από τις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες.

- Μαθαίνει το άτομο να κρίνει, να συγκρίνει και να επιλέγει. Μ' αυτό τον τρόπο δεν πέφτει θύμα προπαγάνδας.

- Προάγονται οι Επιστήμες και τα Γράμματα.

2. Στον πολιτιστικό τομέα.

- Μαθαίνει τις παράδοσεις και προωθεί την αισθητική καλλιέργεια.

- Διδάσκει τη γλώσσα και την αρμονία του λόγου.

3. Στον ηθικό τομέα.

- Συμβάλλει στην ηθικοποίηση του ατόμου. Μέσω της αυτοκριτικής και της αυτογνωσίας, αρετές που προωθούνται με τα βιβλία, το άτομο απαλλάσσεται από τα σκοτεινά πάθη, εξευγενίζεται και αποβάλλει τον εγωισμό, το φανατισμό, το δογματισμό, τη ζήλια, την εκδικητικότητα και την εκμετάλλευση.

- Προωθεί την αλήθεια, τη συνέπεια, τη δικαιοσύνη, την ανιδιοτέλεια και το σεβασμό στον άνθρωπο.

4. Στον ψυχολογικό τομέα.

- Ενισχύει το άτομο ψυχολογικά, το οδηγεί στην αυτοπεποίθηση, το εφοδιάζει με αισιοδοξία, το απαλλάσσει από τα διάφορα συμπλέγματα και εμπλουτίζει το συναισθηματικό του κόσμο, γιατί του δίνει τη δυνατότητα να βιώνει ποικίλα συναισθήματα μέσα από τις αφηγήσεις του.

- Αποτελεί πολύτιμο σύντροφο τις ώρες της μοναξιάς, της πλήξης και της ανίας, γιατί ενημερώνει, αλλά και ψυχαγωγεί.

5. Στον πολιτικό τομέα.

- Προβάλλει τις συλλογικές διαδικασίες και προωθεί αντιλήψεις σχετικές με πολιτική συστήματα και θεσμούς.

Προάγει τη Δημοκρατία.

Επίλογος:

Από όλα τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι το βιβλίο παίζει πρωταρχικό ρόλο στην ζωή μας, μας επηρεάζει σε πνευματικό, ψυχικό και συναισθηματικό επίπεδο και μας μετασχηματίζει σε μία ολοκληρωμένη προσωπικότητα. Αυτό που χρειάζεται είναι να επαναπροσδιοριστεί η αξία του και με τη βοήθεια των φορέων κοινωνικοποίησης, να γίνει κατανοητή η συμβολή του στην εξέλιξη και στην ευημερία ατόμων και ιδιαίτερα της δικής μας ηλικιακής ομάδας ,των νέων. Έτσι, θα ξανακερδίσει μια σημαντική θέση στην ζωή μας.

Βαθμολογία = 30 Μονάδες

Τις απαντήσεις επιμελήθηκαν οι καθηγητές:

**ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΈΛΣΑ
ΒΕΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ
ΝΤΕΛΜΠΙΖΗ ΜΑΡΙΑ**